

Latvijas Republika

TALSU NOVADA PAŠVALDĪBAS DOME

Nodokļu maksātāja reģistrācijas Nr. 90009113532

Kareivju iela 7, Talsi, Talsu nov., LV-3201, tālr. 63232110, e-pasts pasts@talsi.lv

Talsos

Paskaidrojuma raksts

Talsu novada pašvaldības domes 2026. gada 28. maija
saistošajiem noteikumiem Nr.11

“Par grozījumu Talsu novada domes 2024. gada 30. maija saistošajos noteikumos Nr. 14 “Par materiālās palīdzības pabalstiem””

1. Mērķis un nepieciešamības pamatojumu, tostarp raksturojot iespējamās alternatīvas, kas neparedz tiesiskā regulējuma izstrādi

1.1. Saistošo noteikumu izdošanas mērķis – ko pašvaldība vēlas sasniegt ar saistošajiem noteikumiem, kādi būs ieguvumi

1.1.1. Saskaņā ar Pašvaldības likuma 4. panta pirmās daļas 9. punktu, viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir nodrošināt iedzīvotājiem atbalstu sociālo problēmu risināšanā, kā arī iespēju saņemt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus un 5. panta pirmo daļu pašvaldība savas administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs var brīvprātīgi īstenot iniciatīvas ikvienā jautājumā, ja tās nav citu institūciju kompetencē un šādu darbību neierobežo citi likumi, savukārt 5. panta otrajā daļā noteikts, ka brīvprātīgo iniciatīvu izpildes kārtību nosaka un finansējumu nodrošina pašvaldība. Pašvaldību likuma 44. panta otrā daļa nosaka, ka dome var izdot saistošos noteikumus, lai nodrošinātu pašvaldības autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu izpildi, ievērojot likumus vai Ministru kabineta noteikumus paredzēto funkciju izpildes kārtību.

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 9. panta pirmajā daļā paredzēts, ka pašvaldība, kuras teritorijā ir personas deklarētā dzīvesvieta, nodrošina sociālo darbu, plāno resursus un veido tādu vidi, lai personai būtu iespēja saņemt tās vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību.

Talsu novada domes 2024. gada 30. maija saistošo noteikumu Nr. 14 “Par materiālās palīdzības pabalstiem” (turpmāk - Saistošie noteikumi) ir izstrādāti grozījumi ar mērķi aktualizēt Talsu novada pašvaldības (turpmāk - Pašvaldība) bērna piedzimšanas pabalsta apmēru, to palielinot no 200 *euro* uz 300 *euro* un nodrošināt lietderīgu pašvaldības budžeta līdzekļu izlietošanu un vairotu katra iedzīvotāja līdzatbildību, attiecībā uz pabalsta daudz bērnu ģimenēm bērnu ēdināšanas izdevumu apmaksai.

1.1.2. Aizstāt 11. punktā skaitli “200” ar skaitli “300”.

Bērna piedzimšanas pabalsta palielinājums par 100 *euro* būs būtisks atbalsts ģimenes budžetā jaundzimušā pamatvajadzību apmierināšanai un jaundzimušajam nepieciešamo lietu iegādei, tādā veidā atbalstot Pašvaldībā dzīvojošās māsaimniecības ar bērniem.

1.1.3. Saistošajos noteikumos tiek noteikta kārtība, kad netiek veikta pabalsta daudz bērnu ģimenēm bērnu ēdināšanas izdevumu apmaksai.

1.1.4. Veicot saistošo noteikumu grozījumus papildus novērstas tehniska, loģiska un juridiska rakstura nepilnības, kā arī mazināt administratīvo slogu privātpersonām, izslēdzot prasību iesniegt dokumentus un informāciju, kas jau ir pašvaldības rīcībā vai pieejama valsts reģistros.

1.2. Problēmas raksturojums, kuras risināšanai nepieciešami saistošie noteikumi

Veicot grozījumus Saistošajos noteikumos:

1.2.1. Tiek palielināts bērna piedzimšanas pabalsts, lai sniegtu atbalstu ģimenēm ar bērniem, nodrošinot jaundzimušā bērna pamatvajadzības.

1.2.2. Tiek noteikta kārtība, kādos gadījumos netiek piešķirts pabalsts ēdināšanas izdevumu apmaksai daudzbērnu ģimenēm.

1.2.3. Tiesiskā regulējuma pretrunu novēršana - esošajā Saistošo noteikumu redakcijā 2. punkts nosaka, ka pabalstus piešķir, neizvērtējot materiālo situāciju, taču 20. punktā ietvertais apbedīšanas pabalsts paredz ierobežojumu – tikai trūcīgām personām. Grozījumi novērš šo pretrunu.

1.2.4. Vienlīdzības principa nodrošināšana - esošajā Saistošo noteikumu redakcijā aizbildņiem un adoptētājiem bērna piedzimšanas pabalsta pieprasīšanai noteikts nesamērīgi īss termiņš (viens mēnesis), kamēr vecākiem tie ir seši mēneši. Tiek noteikts, ka pabalsts visiem jāpieprasa sešu mēnešu laikā.

1.2.5. Tehnisku kļūdu labošana – veiktas precizējumi 31.1. un 31.2. apakšpunktos nosakot pabalsta piešķiršanas periodus.

1.3. Pastāvošais tiesiskais regulējums, tā būtības skaidrojums un pastāvošā tiesiskā regulējuma nepilnību raksturojums

Saistošajos noteikumos ietvertai tiesību normai nepastāv tiesiskā regulējuma nepilnības, bet Pašvaldība nosakot augstāku līmeni piedzimšanas pabalstam, nodrošina iedzīvotājiem materiālās palīdzības pabalstu, kas ir atbalsts ģimenei ar bērniem nodrošinot jaundzimušā pamatvajadzības.

Un papildinot kārtību par pabalsta daudzbērnu ģimenēm bērnu ēdināšanas izdevumu apmaksu, tiek lietderīgi izlietots pašvaldības budžets.

1.4. Ja norādītās problēmas risināšanai nav tiesiskā regulējuma, tad skaidro, kādas sekas rada tiesiskā regulējuma neesamība

Tiesiskā regulējuma neesamības gadījumā Pašvaldībā netiek Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 9. punkta ievērošana un izpilde.

1.5. Ja paredzēta administratīvā atbildība par saistošo noteikumu pārkāpšanu, pamato tās noteikšanas nepieciešamību un tvērumu, iekļaujot vismaz šādu kritēriju izvērtējumu:

1.5.1. Nodarījuma (problēmsituācijas), par kuru paredz administratīvo atbildību, aktualitāte

Nav attiecināms.

1.5.2. Nodarījuma attiecināmība uz publiski tiesiskajām attiecībām

Nav attiecināms.

1.5.3. Nodarījuma bīstamība un sabiedriskais kaitīgums, sekas – pamatots sabiedrības interešu aizskārums

Nav attiecināms.

1.5.4. Administratīvā akta prioritātes principa ievērošanas iespējas;

Nav attiecināms.

1.5.5. Paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāva elementi – darbība vai bezdarbība, par kuru paredzēta administratīvā atbildība;

Nav attiecināms.

1.5.6. Korespondējošās tiesību normas – saistošo noteikumu vienības, par kurās esošā regulējuma neīstenošanu ir noteikta administratīvā atbildība;

Nav attiecināms.

1.5.7. Vai un ar kādiem administratīvā pārkāpuma procesā esošajiem līdzekļiem būs iespējams problēmsituācijas konstatēt un izmeklēt, kā arī pierādīt personas vainu nodarījumā

Nav attiecināms.

1.5.8. Soda veida un apmēra izvēles pamatojums

Nav attiecināms.

1.5.9. Administratīvā soda efektivitāte nodarījumu skaita samazināšanā, seku novēršanā, sabiedriskās kārtības nodrošināšanā sabiedrības interesēs;

Nav attiecināms.

1.5.10. Soda piemērotāja – kompetentās iestādes, kura piemēros sodus, – izvēles apsvērumi

Nav attiecināms.

1.5.11. Saistošo noteikumu izvērtējums citu normatīvo aktu, kas nosaka administratīvo vai kriminālatbildību attiecīgajā jomā, kontekstā

Nav attiecināms.

1.6. Iespējamo alternatīvu, kas neparedz tiesiskā regulējuma izstrādi, raksturojums, to ieviešanas trūkumi un priekšrocības

Alternatīvas iespējas nepastāv. Tiesiskā regulējuma neesamība var radīt ierobežojumus noteikto pabalsta apmēru nodrošināšanas procesos.

2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu, iekļaujot attiecīgus aprēķinus

2.1. Saistošo noteikumu īstenošanas fiskālās ietekmes prognoze uz pašvaldības budžetu, iekļaujot attiecīgus aprēķinus:

2.1.1. Samazina vai palielina ieņēmumu daļu

Nav attiecināms.

2.1.2. Samazina vai palielina izdevumu daļu

Grozījumi optimizē pabalstu administrēšanas procesu un iedzīvotāju tiesību vienlīdzību, taču tie būtiski nemaina pabalstu saņēmēju loku vai pabalstu apmērus. Izmaiņas tiks nodrošinātas Sociālajam dienestam apstiprināto budžeta līdzekļu ietvaros un papildu ietekmi uz pašvaldības budžetu neatstās.

Periodā no 01.01.2026. līdz 31.03.2026. ir izmantoti 18,7% no plānotā finansējuma 2026. gada – bērna piedzimšanas pabalstam. Ņemot vērā kā periodā vidējais jaundzimušo skaits šo periodā no 01.01.2026. līdz 31.03.2026. ir 14 bērni mēnesī, tad veicot izmaiņas bērna piedzimšanas pabalstam pie esošo jaundzimušo skaitu Pašvaldībā, tiek prognozēts, ka papildus finansējums nav nepieciešams.

2.1.3. Ietekme uz citām pozīcijām budžeta ieņēmumu vai izdevumu daļā (piemēram, vai, lai īstenotu saistošos noteikumus, jāsamazina finansējums citām pozīcijām)

Nav plānots samazināt finansējumu citām pozīcijām, lai nodrošinātu materiālās palīdzības piešķiršanu Talsu novada administratīvajā teritorijā.

2.2. Informācija par nepieciešamajiem resursiem sakarā ar jaunu institūciju vai darba vietu veidošanu, esošo institūciju kompetences paplašināšanu, lai nodrošinātu saistošo noteikumu izpildi (saistībā ar 5., 6. sadaļu)

Saistošie noteikumi neparedz jaunas institūcijas vai darba vietas izveidošanu, institūcijas kompetences paplašināšanu.

3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci (aktuālā situāciju, prognozes tirgū un atbilstība brīvai un godīgai konkurencei)

3.1. Sociālā ietekme – ietekme uz cilvēku dzīvesveidu, kultūru, labsajūtu, sabiedrību kopumā, kā arī ietekme uz konkrētām sabiedrības grupām, tai skaitā sociālās atstumtības riskam pakļautajām sabiedrības grupām, personu ar invaliditāti vienlīdzīgām iespējām un tiesībām, uz dzimumu līdztiesību

Tiek ievēroti Pašvaldības likuma noteiktie nosacījumi, nodrošinot materiālo palīdzību ģimenēm ar bērniem.

3.2. Ietekme uz vidi – ar saistošo noteikumu īstenošanu izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko

daudzveidību, augsni, zemes dzīles, ūdeni, gaisu, klimatu, ainavu, kultūras un dabas mantojumu, iespējamā pakļautība avāriju vai katastrofu riskiem un visu minēto jomu mijiedarbība

Nav attiecināms.

3.3. Ietekme uz iedzīvotāju veselību, iekļaujot informāciju par to, vai saistošie noteikumi:

3.3.1. Ietekmēs (piemēram, uzlabos, atjaunos, pasliktinās) vai neietekmēs cilvēku veselību

Nav attiecināms.

3.3.2. Nodrošinās vienlīdzīgas tiesības un iespējas veselības jomā

Nav attiecināms.

3.3.3. Radīs jaunas tiesības vai uzliks jaunus pienākumus veselības jomā

Neietekmē.

3.4. Ietekme uz uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, norādot:

3.4.1. Vai ar saistošajiem noteikumiem tiks veicinātas uzņēmējdarbības aktivitātes, jaunu uzņēmumu veidošanās un esošo uzņēmumu attīstība un izaugsme, kā arī paaugstināta to konkurētspēja

Ietekme uz uzņēmējdarbības vidi Pašvaldības teritorijā nav paredzēta.

3.4.2. Kuri uzņēmēji ir saistošo noteikumu tiesiskā regulējuma mērķgrupa un vai tiesiskais regulējums radīs mērķgrupai jaunas tiesības, uzliks jaunus pienākumus vai nodrošinās vienlīdzīgas tiesības un iespējas, veicinās tiesību realizēšanu, uzlabos pakalpojumu pieejamību u.c.

Neietekmē.

3.5. Ietekme uz konkurenci – iekļauj aktuālās situācijas aprakstu, situāciju un prognozes tirgū (attiecībā uz saistīto pakalpojumu vai preču pieejamību), paredzēto pasākumu atbilstības izvērtējumu brīvai un godīgai konkurencei

Neietekmē.

4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām gan attiecībā uz saimnieciskās darbības veicējiem, gan fiziskajām personām un nevalstiskā sektora organizācijām, gan budžeta finansētām institūcijām

4.1. Institūcija, kurā privātpersona var vērsties saistošo noteikumu piemērošanā

4.1.1. Administrēšanu turpinās nodrošināt Talsu novada Sociālais dienests;

- 4.1.2. Talsu novada Sociālais dienests ir atbildīgs par Saistošo noteikumu izpildes ievērošanu;
- 4.1.3. Saistošo noteikumu izpildi attiecībā uz privātpersonu iesnieguma izskatīšanu veic Talsu novada Sociālais dienests;
- 4.1.4. Saistošie noteikumi neskar administratīvās procedūras un nemaina privātpersonām veicamās darbības līdzšinējo kārtību.

4.2. Galvenie procedūras posmi un privātpersonām veicamās darbības, ko paredz saistošo noteikumu projekts, tai skaitā akcentē, kā piedāvātais regulējums maina līdzšinējo kārtību;

Pabalsti tiek piešķirti saskaņā ar personas iesniegto iesniegumu.

4.3. Paredzētās administratīvo procedūru izmaksas:

4.3.1. Saimnieciskās darbības veicējiem

Neietekmē

4.3.2. Fiziskajām personām

Neietekmē

4.3.3. Nevalstiskā sektora organizācijām

Neietekmē

4.3.4. Budžeta finansētām institūcijām

Neietekmē

5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem

5.1. Pašvaldību funkcijas, kuru izpildei tiek izstrādāti šie saistošie noteikumi

Saistošo noteikumu esamība nodrošina materiālo pabalstu pieejamību mērķgrupas pārstāvjiem, kas nodrošina to vienlīdzīgas iespējas uz materiālās palīdzības pieejamību.

5.2. Pašvaldības cilvēkresursi, kas tiks iesaistīti saistošo noteikumu īstenošanā (tostarp, vai tiks uzlikti jauni pienākumi vai uzdevumi esošajiem darbiniekiem, veidotas jaunas darba vietas u.tml.).

Jaunas darba vietas netiek veidotas, Talsu novada Sociālā dienesta darbinieks nodrošinās piešķiršanas/atteikšanas procesus.

6. Izpildes nodrošināšana

6.1. Saistošo noteikumu izpildē iesaistītās institūcijas, tai skaitā, vai paredzēta jaunu institūciju izveide, esošo likvidācija vai reorganizācija

Saistošo noteikumu izpildi nodrošina Talsu novada Sociālais dienests, veicot funkcijas, kas saistītas ar materiālās palīdzības piešķiršanu un atteikšanu. Juridiskās, iepirkumu un kapitālsabiedrību uzraudzības departaments nodrošina atbalstu lēmumu sagatavošanā un līgumu saskaņošanā. Savukārt Talsu novada pašvaldības Centrālās pārvaldes Finanšu un grāmatvedības departaments veic ar materiālo pabalstu izmaksu saistītās darbības. Saistošo noteikumu izpildes nodrošināšanai nav nepieciešama jaunu institūciju izveide, kā arī esošo institūciju likvidācija vai reorganizācija.

6.2. Izpildes nodrošināšanai nepieciešamie resursi un to pamatotība (nedublējot 2.sadaļā norādīto)

Skatīt 2.sadaļu

7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana

7.1. Vai saistošie noteikumi ir piemēroti iecerētā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai un paredz tikai to, kas ir vajadzīgs minētā mērķa sasniegšanai

Saistošie noteikumi nodrošinās vienotu un saprotamu pieeju materiālai palīdzībai noteiktām mērķgrupām.

7.2. Samērīguma tests

7.2.1. Vai pašvaldības izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai

Jā.

7.2.2. Vai nav saudzējošāku līdzekļu leģitīmā mērķa sasniegšanai

Nē.

7.2.3. Vai pašvaldības rīcība ir atbilstoša

Jā.

8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām, tostarp norādot Pašvaldību likuma 46.panta trešajā daļā minēto informāciju

8.1. Sabiedrības pārstāvji (tostarp biedrības, nodibinājumi, apvienības u.tml.), ar kuriem notikušas konsultācijas saistošo noteikumu izstrādes procesā

8.2. Izmantotais sabiedrības līdzdalības veids (lai atspoguļotu, kā pašvaldības ir centusies sasniegt mērķgrupu, kā arī noskaidrot pēc iespējas plašākas sabiedrības viedokli)

Saistošo noteikumu un paskaidrojuma raksta projekts no 2026. gada 17. aprīli līdz 2026. gada 5. maijam publicēts Talsu novada pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.talsi.lv, sabiedrības viedokļa noskaidrošanai.

8.3. Sabiedrības pārstāvju izteiktie priekšlikumi un iebildumi, norādot, kuri no tiem ņemti vērā

Pašvaldībā netika saņemti viedokļi par saistošo noteikumu projektu un tam pievienoto paskaidrojuma rakstu.

8.4. Par saistošo noteikumu projektu saņemtie viedokļi pēc saistošo noteikumu projekta publicēšanas sabiedrības viedokļa noskaidrošanai, to apkopojums un izvērtējums (iesniedzēji, vērā ņemtie viedokļi, vērā neņemtie viedokļi, pamatojums)

8.5. No institūcijām saņemtie viedokļi un atzinumi, to apkopojums un izvērtējums (vērā ņemtie viedokļi, vērā neņemtie viedokļi, pamatojums) – gan tādi, kas saņemti, pamatojoties uz normatīvajos aktos noteiktu pienākumu, gan lūgti pēc pašvaldības iniciatīvas, gan sniegti pēc institūcijas iniciatīvas

8.6. Informācija par cita veida saziņu un konsultācijām, ja tādas bijušas

Domes priekšsēdētājs

A. Bērziņš